

Katarzyna Wasilewska

Sprawozdanie z międzynarodowej konferencji: "Niemuzułmańskie mniejszości Iraku. Historia. Kultura. Problemy przetrwania"

Studia Philosophiae Christianae 42/1, 273-275

2006

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

norodnością zainteresowań badawczych, np. ze stosunkiem wartości do badań naukowych według M. Webera (Daiva Dörning – Salzburg), feministycznymi aspektami etyki naukowej (Singrid Graumann – Berlin), sferami wolności w nauce (Norbert Campagna – Luxemburg), badaniami naukowymi w dziedzinie prawa międzynarodowego (Wahé H. Balekjian – Glasgow), problematyka Boga w nauce (Picu Ocoleaun – Craiova).

W ramach programu socjalnego zwiedzaliśmy Salzburg w dwóch grupach językowych: niemieckiej i angielskiej.

Następne spotkanie zostało zaplanowane w 2006 roku w Oxfordzie, tradycyjnie – w sierpniu.

KATARZYNA WASILEWSKA

Wydział Filozofii Chrześcijańskiej UKSW

**SPRAWOZDANIE Z MIĘDZYNARODOWEJ KONFERENCJI:
NIEMUZUŁMAŃSKIE MNIEJSZOŚCI IRAKU. HISTORIA.
KULTURA. PROBLEMY PRZETRWANIA**

W dniach 25-26 października 2005 odbyła się na Uniwersytecie w Poznaniu Międzynarodowa Konferencja Naukowa. Celem tego spotkania było ukazanie kultury, historii i trudniej obecnie sytuacji niemuzułmańskich mniejszości religijnych, zamieszkujących teren dzisiejszego Iraku. Naukowcy z wielu polskich ośrodków oraz goście z zagranicy, m.in. z Iraku i Niemiec, prezentowali wyniki swoich badań nad językami, filozofią, religiami, kulturą, tradycją i współczesnością tego regionu. Ciekawym i znaczącym punktem konferencji były wystąpienia przedstawicieli mniejszości religijnych, m.in. chrześcijan różnych obrządków, Mandejczyków czy Jezydów. Także w referatach tej konferencji przedstawiano poszczególne mniejszości wyznaniowe m.in. Ormian, Asyryjczyków, Mandejczyków, Jezydów i Żydów.

Zagadnienia filozoficzne zaprezentowane zostały w trzech referatach przedstawicieli UKSW. W pierwszym z nich pt. *Święty Efreem Syryjski i jego szkoła jako ogniwo pomiędzy antyczną filozofią*

grecką a arabskim i łacińskim średniowieczem, prof. dr hab. Artur Andrzejuk wskazywał, że średniowieczna Europa odziedziczyła filozofię starożytnej Grecji poprzez uczonych i filozofów syryjskich, perskich i arabskich. Jak zauważył prof. Andrzejuk, była to chrześcijańska filozofia syryjska i chrześcijańska filozofia perska, których kolebkę stanowiły rozgraniczające cywilizację syryjską i perską ziemie Mezopotamii, gdzie działają dwie szkoły w Edessie i Nisibis. Ważną postacią, związaną z tymi ośrodkami, był św. Efrem Syryjski, założyciel szkoły w Edessie w 365r., w której uczano filozofii Arystotelesa, medycyny Hipokratesa oraz języka greckiego. Dzięki temu nawróceni na chrześcijaństwo Syryjczycy mogli poznawać Pismo Święte, a następnie całą teologię i kulturę helleńską.

Drugi referat: *Pseudo – Dionizy Areopagita – u źródeł chrześcijańskiego rozumienia symbolu*, wygłosił ks. dr Tomasz Stępień. Zaprezentowana została w nim myśl pogańskich neoplatoników, dotycząca drogi do osiągnięcia szczęścia w zjednoczeniu z Absolutem i odpowiedzi na nią autorów chrześcijańskich. Neoplatonicy ci wierzyli, że droga ta musi zacząć się od oczyszczenia ludzkiego ciała, które przeszkadza duszy we wznoszeniu się ku Jednu. Oczyszczenie to może dokonać się tylko poprzez sprawowanie teurgii. Niższa postać teurgii polegała na poświęceniu magicznych statuetek bóstw, które w ten sposób zostaną ożywione i mogą być uobecnieniem bóstwa w materialnym świecie. Dzięki temu możliwe było wykonywanie rzeczy, które nie były tylko działaniem ludzkim, ale działaniem określonego boga. Z tak sformułowaną nauką o konieczności sprawowania rytów teurgicznych na drodze duszy ku Absolutowi spotkali się chrześcijańscy autorzy już w IV wieku. Większość z nich odrzucała teurgię jako sprzeczną z nauką chrześcijańską. Jednak Pseudo-Dionizy Areopagita, autor z przełomu V i VI wieku, w swoich pismach odwołuje się do teurgii i stara się znaleźć w poglądach pogańskich neoplatoników to, co prawdziwe. Jak zauważył ks. dr Stępień, wydaje się, że pisma Pseudo Dionizego są chrześcijańską odpowiedzią na pogańską naukę dotyczącą teurgii i chociaż późniejsi autorzy chrześcijańscy nie dostrzegają polemicznego aspektu tych dzieł, to jednak przyczyniły się one do rozwoju badań nad znaczeniem symboli.

W trzecim referacie, *Hunajn Ibn Ishak – wybitny chrześcijański pisarz i tłumacz dzieł greckich na języka arabski*, mgr Katarzyna

Wasilewska przedstawiła postać tego wielkiego nestoriańskiego uczonego z IX wieku. Hunajn Ibn Ishak, nazywany „szejkiem tłumaczy”, kierował założonym przez kalifa Al-Mamuna Domem Mądrości w Bagdadzie. Uczony ten przygotował tłumaczenia Galena, Hipokratesa i Dioscoridesa oraz *Republiki Platona*, *Kategorii*, *Fizyki* i *Etyki Wielkiej* Arystotelesa. Jego praca pozwoliła zachować dla następnych pokoleń dzieła myślicieli starożytnych, których oryginały niejednokrotnie zaginęły. Ten znakomity tłumacz jest też twórcą arabskiej terminologii filozoficznej i przyrodniczej, dzięki której możliwe było prawidłowe przekazanie greckiej myśli naukowej. Tworzył również własne dzieła: medyczne, filozoficzne i matematyczne. Był praktykującym lekarzem, o niepoproszonej opinii, wiernym wyznawcą przez siebie zasadom moralnym. Pracując razem ze swoim synem Ishakiem ibn Hunajnem i bratankiem Hubajnem ibn al-Hassanem, stworzył wielkość nestoriańskiej szkoły tłumaczeń i wywarł znaczący wpływ na kulturę świata arabskiego.

Na zakończenie należy podkreślić niezwykłą staranność, z jaką Pracownia Studiów nad Chrześcijanami Orientu, kierowana przez dra hab. Michaela Abdallę, przygotowała konferencję. Oprócz referatów i dyskusji w programie przewidziano koncert muzyki orientalnej, w którego ramach prof. dr Albert Issa, dziekan Wydziału Nauk Politycznych Uniwersytetu w Sulaimani (Irak), wykonał na tradycyjnej lutni utwory arabskie, asyryjskie, kurdyjskie i turkmeńskie. Organizatorzy dodatkowo uhonorowali przedstawicieli naszego Uniwersytetu, powierzając prof. A. Andrzejukowi prowadzenie jednej z sesji plenarnych konferencji.

Konferencja w sposób znakomity ukazała jej uczestnikom bogactwo dwu tysięcy lat chrześcijańskiej kultury Bliskiego Wschodu, lecz także, często dziś przemilczane w masmediach i polityce, problemy przetrwania chrześcijan na tych terenach.